

tranjih zadev dne 23. sušca na priziv župana Šimona Klokarka na Bistrici pri Pliberku. Naši župani, naj to tudi Vas vspodbuja za slovensko uradovanje! — Na dveh krajih so o binkošnih praznovali 25 letnico ljudskošolske postave. Kaki ljudje pa prihajo iz sedanje šole? Socijalisti in anarhisti, tudi tistih par socijalistov, ki so v Beljaku za procesijo začeli plesati.

Kranjsko. Peter Graselli je v petič izvoljen za ljubljanskega župana. — V Ljubljani bodo postavili spomenik slavnemu zgodovinarju Valvazorju. — Pred dvema mesecema ustanovljena posojilnica v Mokronogu dobro uspeva. — Na Dolenjskem je toča na večih krajih tako potolkla, da bodo posestniki morali dobiti od države podporo.

Primorsko. Slovensko delavsko podporno društvo v Trstu šteje 1200 članov. — Na novem poštnem in brzojavnem poslovanju v Trstu bliščijo samo nemški in italijanski napisi. Zakaj ni slovenskih, ali so mar Slovenci ondi tujci? — Dne 20. t. m. se je otvorila furlanska železnica.

Hrvaško. Obe v resnici narodni stranki sta se združili pod imenom »zdržena opozicija«, ki hoče delati za neodvisnost od Ogerske in za združenje vseh Hrvátov in sčasoma tudi Slovencev. — Madjaronski deželni poslanci so se vozili v Budapešto na obisk, prav za prav pet lizat Madjarom.

Ogersko. Civilni zakon je zbornica poslancev v drugič z veliko večino sprejela, trdno zaupajoč, da ga bode sedaj potrdila gosposka zbornica. Vendar mislimo, da iz te moke ne bode kruha, naj tudi za civilni zakon pri cesarju prosijo golobradi vseučiliški dijaki. — V trenesinskem komitatu v Silleinu je bilo velikansko katoliško zborovanje, na katero je prišlo 9000 obiskovalcev. — Ker ves pošten svet obsoja Madjate vted postopanja zoper Rumunce, bodo baje na željo samega vladarja izpustili one Rumunce, ki jih sodijo v Kološu, kar smo zadnjič omenili.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče so v tajnem konzistorju ali zboru kardinalov imenovali šest novih kardinalov. Najmlajši je nadškof bolonjski, star 43 let, in najstarejši nemški jezuit pater Steinhuber, star 69 let.

Francosko. Kakšen mir s cerkvijo da hoče imeti vlada, razvidi se iz besed, katere je pred tednom v zbornici govoril ministerski predsednik, Perier. On zahteva, da naj škofje in duhovniki vse državne postave, tudi sv. cerkvi nasprotno, natanko izpolnjujejo. Škofje in duhovniki pa tega ne morejo storiti; kajti Boga je treba bolj poslušati, kakor ljudi.

Nemško. Verni protestanti se pritožujejo, da nemške protestantske princensinje vero spreminjajo, kakor obleko. — Württemberski kralj je baje rekel, da jezuitov ne bode na Nemško. Nekaterim so ljubši anarhisti z bombami; kakor jezuit s križem in sv. knjigo. — V Berlinu so o binkošnih zborovali odposlanci vseh evropskih rudarjev in se izrekli za osemurni delavnik. — V bavarski zbornici se je slišalo par ostrih besedij zoper Pruse in njihovo vojaštvo.

Rusko. V juniju začne Gagarinovo parobrodno društvo voziti med Odeso in bolgarskimi pristanišči. Ta stvar bode imela gotovo politične namene. Rusi bodo hoteli to vožnjo uporabiti za novo rovanje v Bolgarski.

Srbsko. Dne 20. t. m. je kralj s posebnim pismom do naroda odpravil sedanjo ustavo in jo nadomestil z ustavo iz leta 1869. Ministerstvo je odstopilo ali kralj ga je zopet potrdil. Nikola Kristić je imenovan predsednikom novega državnega sveta in Babović novega kasacijskega sodišča. Radikalci so silno razjarjeni, ali miru ne upajo kaliti, ker je vojaštvo pripravljeno.

Špansko. Vlada se je srečno iznebila protestantskih misijonarjev s Karolinskih otokov. Ti misijonarji so le hujskali zoper špansko vlado. — Najvišje vojaško sodišče je obsodilo šest Barcelonskih anarhistov na smrt, štiri pa na dosmrtno ječo.

Brazilija. Med to državo in Portugalsko je nastala razprtija, ker so ladije portugalske vsprejele nekatere ustajnike in generala da Gama ter jih niso hotele izročiti braziljski vladi. Vendar do vojske med obema državama ne pride; samo Portugalci, ki živijo v Braziliji, bodo nasledke te razprtije morali čutiti.

Za poduk in kratek čas.

Turki na Dravskem polju.

Zgodovinska črtica; spisal M. Slekover.

Turki, več stoletij strah in groza Evrope, so azijskega rodu. Njih prvotna domovina so bile planote srednje-azijskega gorovja, ki se ob rusko-kitajski meji vleče od Tianšana ali Nebeških gor do Bajkalskega jezera. Ropa željni, neotesani in surovi so se pogosto bojevali med seboj, še pogostejše so pa napadali sosedne Kitajce. Razdeljeni na več rodov z lastnimi poglavarji pomikali so se vedno dalje proti zahodu v sedanji Turan, kjer so v desetem stoletju sprejeli mohamedansko vero. Najbolj zapadni turški rodovi so bili Oghuzi in Seldsuki, ki so bivali med Aralskim in Kaspijskim morjem. Slednje, namreč Seldsuke, ki so se bili v pogubo drugih narodov v Aziji grozno pomnožili, uničili so Mongoli. Brez dvoma bi bila enaka osoda zadela tudi njih rodne brate Oghuze, ko bi ne bili še o pravem času dalje proti zapadu pobegnili. Eden njihovih poglavarjev, Sulejman je namreč s 50.000 ljudmi l. 1224 potegnil v Armenijo, kjer ga Mongoli niso nadlegovali. Ker pa ta dežela ni imela dovolj živeža za toliko ljudi, podali so se nekateri nazaj v Korašan, drugi pa so šli v Malo Azijo, kjer so se stalno naselili ter svoje kraljestvo širili na vse strani. l. 1299 so dobili prvega turškega sultana v osebi Osmana I., vnuka Sulejmanovega, po katerem se Turki tudi Osmanji zovejo. Njegov sin Urhan je za svojega vladanja od 1326. do 1359. leta vzel Bizantincem v Mali Aziji mesto za mesto ter je svoje kraljestvo nazaj širil do Bospora. Tega izvrstni sin Sulejman pa je turško gospodstvo razširil še onstran Helesponta v strah in grozo vse Evrope. Leta 1356 se je namreč na očetovo povelje pripeljal le z malo pešico ljudi na okornih, iz hlobov zbitih in z jermeni zvezanih plavih čez ozki Helespont ter naglo udaril na neki, od Kalipola kako poldrugo uro oddaljen in slabo utrjen grad. Ni poprej miroval, dokler ga ni v svojo oblast dobil. In odsehnal napadali so Turki okoli: padel je Kalipoli, za njim še druga mesta, in dežela za deželo morala se je udati rastoči turški sili.

Še bolj so Turki v Evropi napredovali za Urhanovega drugega sina Murada I., ki je vladal od l. 1359 do 1389. V kratkih letih si je podvrget skoraj vso Rumelijo, a l. 1363, ali kakor trdijo drugi, l. 1365, otepel je pri Drenopolju še Srbe in njih zaveznike Bošnjake, Vlahe in Ogre. Ogerski kralj Ludvik je pri tej priložnosti le s pomočjo Matere božje ušel gotovej smrti. Zato je v zahvalo za čudežno oteitev daroval meč in ostroge, katere je bil v tem osodepolnem boju nosil, potem pozlačen in z dragocenimi kameni ozaljšano krono iz čistega srebra, svoj kraljevi plašč in več drugih dragocenosti v Marija-Celje na Gornjem Štajarskem, kjer je dal tudi novo, veličastno cerkev posvetiti.

Čez 24 let zbrali so se sicer Srbi z Bolgari in drugimi slovanskimi narodi na Kosovem polju, da bi otresli turški jarem, a na Vidovo, ali kakor poročajo viri, dne 27. avgusta l. 1389 je turška sila v krvavem boju zdrobila in uničila krščansko armado. Dvanajst junakov se je sicer še tisto večer zvito trdeč, da želijo k Islamu pristopiti, to je sprejeti mohamedansko vero, prerilo skoz turške straže srečno do Muradovega šotora, in vdrši v znotranje prostore prebode Miloš Kobilović osulemu sultanu z bodalom srce, a s tem junaškim činom, katerega narodne pesmi navdušeno opevajo, Turkov ni uničil, pač pa nje razkačil, da so postali le še bolj srditi.

Umorjenemu Muradu sledil je njegov sin Bajesid, zmagovalce na Kosovem polju, zaradi naglega in hrabrega bojevanja »Jilderim«, blisk imenovan. In ta blisk je švigal na vse strani in drobil rod za rod.

Ko je bila Bolgarska vsa v turški oblasti, in je nehala samostalna kneževina biti tudi Vlaška, stala je Turkom pot na Ogersko in od tam na Štajarsko — odprta. Zbrali so se sicer kristjani pod vodstvom ogerskega kralja Sigmunda še enkrat, da bi Turčinom zastavili pot, ali tudi sedaj njim sreča ni bila mila. Dne 28. septembra l. 1396 premaga Bajesid pri Nikopolju krščansko armado in med 20.000 kristjani, ki so na krvavem bojišču obležali, izdihnil je tudi marsikateri slovenski sin za »krst sveti in svobodo zlato« svojo dušo. Le majhna četica Slovencev, katere je bil Herman Celjski tje pripeljal, je s svojim poveljnikom srečno utekla.

Tri dni je Bajesid počival na bojišču, potem pa se je obrnil proti Ogerski. Zmage pijani Turčini drviijo na desnem bregu Donave urno naprej, prebrodijo Mitrovici nasproti Savo ter se kakor pogubonosna povodenj razlijejo po ogerskih rodovitnih planjavah. Nekateri turške čete so se pa ropa željne spustile ob Dravi naprej ter so prebrodivši reko prihrule čez Medjimurje privikral na Dravsko polje.

Ravnokar so ljudje bili z radostjo dokončali bogato trgatv in pospravili poljske pridelke, kar se privajajo od vzhoda za Dravo goste trume brkastih vojakov, kakoršnih Slovenci na svojih tleh do takrat še nikdar niso videli. Imeli so prostrane, bahate hlače iz rdečega sukna in široke modre jope, na glavi pa velik razplošen zavitek, večinoma bele barve. Njih sablje so bile zakrivljene, namesto pušek so pa na hrbtih obešene imeli loke in tule, polne pušic, katere so z žveplenkami ovite zapalili in po strehah, s slamo in škodljivimi kritih, metali. Na brzih in lahkih konjičkih so drveli naprej ter čez jarke in potoke skakali, kakor bi jih bil skratelj nesel. In — o groza! Od Središča do Ptuja se je nebo zavilo v gost dim, po tleh pa je bila gnusoba tako strašna, da se ne dá opisati. Kamor so namreč Turčini dospeli, povsod so zapuščali pogorišča, razvaline in znamenja nezasišane grozovitosti.

Zdaj se ljuta drhal pridrvi pred Ptuj. Mesto takega pohoda pač ni pričakovalo, zato se ga sovražniki brez posebnega truda polastijo, še lažje izropajo in potem zapalijo. Ravno tako lahko polovijo prestrašene meščane in deželane v okolici ter odženejo 16.000 oseb, mož, žen in otrok z živino in drugim imetjem — v sužnost.

Razdjanja in žalosti, ki ju je povzročil ta prvi naval, nam sicer nikdo ne opisuje, ali v duhu lahko gledamo tužne razvaline tam, kjer so malo poprej stale prijazne vasi in lepa mesta. Dozdeva se nam, da še slišimo pretresljivi jok onih redkih, ki so srečno oteli sebe, ne pa svojih ljubih in svojega imetja, in ki se zdaj solzni in plahi pomikajo po razvalinah in pogorišjih ter izpod pepela in podrtin iščejo zadnje borne ostanke prejšnjega blagostanja. Na obličju tistih pa, ki so na potu v njim še neznano sužnost, iz katere ni

upati rešitve, vidimo strašno obupnost in milo se nam stori, gledati toliko nedolžnih otrok, ki so jih bile slovenske matere povile, sedaj pa jih Turki vlečejo v Azijo, da bi je tam za janičarsko službo odgojili.

(Dalje prih.)

Smešnica. Pri neki imenitni pojedini je neroden gost polil z juho krasno obleko neke gospé. Sluga jo hitro hoče potolažiti, rekoč: »Milostna gospa, nič se ne jezite, zunaj se imamo poln kotel dobre juhe«!

Razne stvari.

(Potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili gospoda Konrada Amona, župana na Laškem, za načelnika okrajnega zastopa na Laškem, in za njegovega namestnika, gosp. Karola Valentiniča.

(Slovenski otroški vrtec) v Mariboru, ki se je lani že septembra mislil odprti, bil je prepovedan od krajnega sveta Mariborskega in od deželnega šolskega sveta. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda pa je rekurriralo na naučno ministerstvo, ki je tej prošnji ugodilo in dovolilo otroški vrtec v Mariboru za slovenske otroke.

(Svojim častnim članom) je učiteljsko društvo za Ormoški okraj jednoglasno izvolilo g. dr. Jožefa Križana, gimnazijskega profesorja v Varaždinu.

(Učiteljska konferencija) za Ormoški, Ptujski in Rogaški okraj bode v soboto dne 7. julija na Ptuj v okoliški šoli. Na to posvetovanje bode prišlo do 120 učiteljev in učiteljic.

(Nova slovenska skladba.) Gospod H. Korel v Mariboru je zložil krasen napev Gregorčičevi pesmi: »Soči« za moški zbor in godbo, ter je to svojo najnovejšo skladbo poslal pevskega zboru »Glasbene Matice« v Ljubljano.

(Častni tržan) Velenja je postal okrajni glavar v Slovenjem Gradcu, gospod namestnijski svetovalec pl. Finetti, in je te dni dobil krasno izdelano častno diplomo.

(Slovstvo.) »Varujte naše koristne ptice glada in mraza.« To knjižico s 24 podobami je spisal gosp. Fr. Vabič, nadučitelj na Runeču blizu Ormoža, in stane jeden komad 15 kr., 10 komadov 1 gld. 20 kr., 50 komadov 5 gld. in 100 komadov 9 gld.

(Stariši, podpirajte šolo!) Nekoliko besedij o skupnem vzgojnem delovanju domače hiše in šole. Napisal A. Kosi, učitelj v Središču. Ta knjižica, obsegajoča 28 strani, stane 12 kr.; kdor jih vzame 25, dobi jih za 2 gld. 75 kr., kdor 50, za 5 gld., in 100 knjižic za 9 gld.

(Zasipalo) je 10. maja v Središču v ilovnici 10letnega sina posestnika Lovrenca Baumanna, ko se je zemlja nanj udrla. Ko so zemljo odkopali, bil je deček že mrtev.

(Toča) je 16. maja v Radislavcih in Godomercih blizu Ljutomera napravila škode do deset tisoč gold.

(Raška kuga) na Dolenjskem silno napreduje med raki, posebno v Krki, katera slovi že od nekdaj zaradi lepih in mnogostevilnih rakov.

(Zalosten ples.) V vasi Schitzen pri Šopronju na Ogerskem je bil 16. maja ples. Fantje so se pa začeli pretepati; navzoči orožnik ali žendar jih je hotel pomiriti, ali dobil je marsikatero gorko. Orožnik je ustrelil na to dvakrat na plesavce. Ubil je jednega mladeniča in njegovo plesavko. Zdaj razkačeni fantje planejo na orožnika, ki se je tri ustrelil, in ga ubijejo. Torej je obležalo na tem nesrečnem plesišču šest mrličev.